

2021 жылы Қазақстан Республикасында қоршаған ортаны қорғауға жұмсалған шығындар туралы

Шығарылған күні: 21.11.2022 жыл
Келесі шығарылым күні: 12.06.2023 жыл

1. Негізгі ойлар
2. Қоршаған ортаны қорғау шығындарының динамикасы
3. Табиғатты қорғау қызметінің түрлері бойынша қоршаған ортаны қорғауға салынған шығындар
4. Глоссарий
5. Әдістеме
6. Қатысты жарияланымдарға сілтемелер
7. Пайдалы сілтемелер

1. Негізгі ойлар

Шаруашылық жүргізуші субъектілердің қоршаған ортаны қорғауға бағытталған шығындары 2020 жылғы 384 млрд. теңгеге қарағанда 2021 жылы 417 млрд. теңгені құрады.

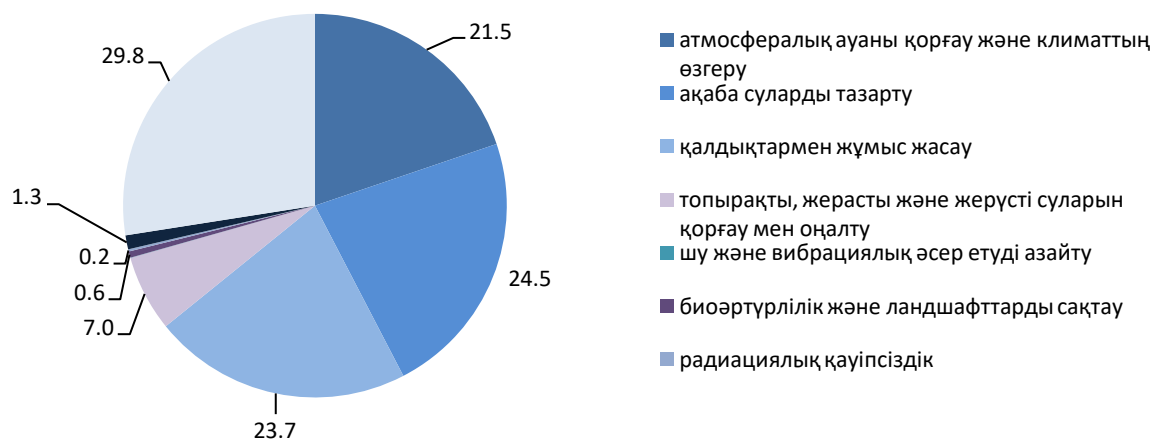
Табиғат қорғау шығындарының едәуір үлесін (90,2%) өнеркәсіп кәсіпорындары жүзеге асырады.

2. Қоршаған ортаны қорғау шығындарының динамикасы

3. Табиғатты қорғау қызметінің түрлері бойынша қоршаған ортаны қорғауға салынған шығындар

Қоршаған ортаны қорғауға жұмсалатын шығындардың жалпы көлеміндегі негізгі үлес (46,7%) Атырау (18,4%), Ақтөбе (14,2%), Жамбыл (14,1%) кәсіпорындарына тиесілі және 194 млрд теңгені құрады.

Электрондық кестелер:

Бюллетень кестелері

Динамикалық кестелер:

Қоршаған ортаны қорғауға арналған ағымдағы шығындар

4. Глоссарий

Қоршаған ортаны қорғауға арналған жалпы шығындар келесі шығындар түрлерін қосу арқылы қалыптасады:

- 1) кәсіпорындар және мекемелер қоршаған ортаны қорғауға және табиғи ресурстарды ұтымды пайдалану бойынша іс-шараларды іске асыруға бағытталған негізгі капиталға инвестициялар;
- 2) кәсіпорындар және мекемелердің қоршаған ортаны қорғауға және табиғи ресурстарды ұтымды пайдалануға байланысты ағымдағы шығындары.

Қоршаған ортаны қорғауға және табиғи ресурстарда ұтымды пайдалануға бағытталған негізгі капиталға инвестициялар объектілердің жаңа құрылысына, кеңейтуге, реконструкциялауға және жаңғыртуға (күрделі жөндеу кезінде жүзеге асырылатын объектіні жаңғырту бойынша шығындарды қоса) жұмсалған, объектінің бастапқы құнын арттыруға әкелетін шығындарды қамтиды.

қоршаған ортаны қорғауға жұмсалған ағымдағы шығындар – кәсіпорындар мен ұйымдардың іс-шараларды жүргізу, технологиялық процестер мен өндірістердің ағымдағы жұмысын қамтамасыз ету, сонымен бірге ластаушы заттарды (өнімдерді) алдын алу, азайту, тазалау (қайта өңдеу) және (немесе) жою мақсатында әзірленген машиналар мен құралдарды ұстау және пайдалануға беру бойынша шығыстары;

5. Әдіснамалық түсініктемелер

Негізгі капиталға салынған табиғатты қорғау инвестициялар туралы ақпарат көзі инвестициялық қызмет туралы жыл сайынғы жалпы мемлекеттік статистикалық байқау болып табылады. Бұл байқауда қоршаған ортаны қорғау жөніндегі қызмет түрлеріне байланысты кәсіпорындар мен ұйымдардың негізгі капиталына қоршаған ортаны қорғау жөніндегі қызмет түрлерінің халықаралық жіктеуішіне және қоршаған ортаны қорғау жөніндегі шығындар 2000 (the classification of Environmental Protection Activities and Expenditure (күкірт 2000) сәйкес экологиялық қызмет түрлері бөлінісінде Инвестициялар көрсетіледі.

Қоршаған ортаны қорғауға жұмсалған ағымдағы шығындардың құрамына:

қоршаған ортаны қорғау бойынша (оларды жаңғырту және қалпына келтіру шығыстарынсыз) негізгі қорды ұстау және пайдалану: қоршаған ортаны қорғау қорларын пайдалану кезінде пайдаланылатын шикізат, материалдар мен басқа да өнімдер, отын және электр энергиясы, осы қорларды ағымдағы жөндеуіне, аталған қорларға қызмет көрсететін персоналды ұстауға жұмсалған шығындар, қоршаған ортаны қорғау имараттарына және құрылғыларына қатысты сақтандыру бойынша төлемдер;

өз күшімен өндіріс және тұтыну қалдықтарын жинау, сақтау немесе көму және қайта өңдеу немесе залалсыздандыру, жою және орналастыруға жұмсалатын шығындар;

қоршаған ортаға зиянды әсерлерді өз күшімен бақылауды және мониторингілеу іс-шараларын ұйымдастыру, ғылыми-техникалық зерттеулер, ұйымда қоршаған ортаны қорғау қызметін басқару;

қоршаған ортаға зиянды әсерді азайту жөніндегі ағымдағы іс-шаралар кіреді.

Қоршаған ортаны қорғау шығындары туралы көрсеткішті қалыптастыру үшін жыл сайынғы жалпы мемлекеттік статистикалық байқаулардың кәсіпорындардың табиғат қорғау қызметіне ағымдағы шығындары туралы және кәсіпорындардың табиғат қорғау қызметіне инвестициялары туралы деректері пайдаланылады.

Қосымша, әдістемелік түсініктеме келесі сілтеме бойынша қол жетімді:

[Қоршаған орта статистикасының көрсеткіштерін қалыптастыру жөніндегі әдістеме](#)

6. Қатысты жарияланымдарға сілтемелер:

[«Қазақстан Республикасындағы қоршаған ортаны қорғау» статистикалық жинағы](#)

[Қоршаған ортаны қорғауға салынған жалпы шығындар \(Қоршаған ортаны бағалау және мониторингілеудің экологиялық индикаторлары\)](#)

[Қоршаған ортаны қорғауға бағытталған инвестициялар \(ЭЫДҰ жасыл экономикасының көрсеткіштері\)](#)

[«Бүгінгі Қазақстан» статистикалық жинағы](#)

7. Пайдалы сілтемелер:

[«Қоршаған ортаны қорғауға жұмсалған шығындар туралы есеп» статистикалық нысаны \(4-ОС индексі, жылдық\)](#)

[«Талдау» Ақпараттық-талдамалық жүйесі / www.taldau.stat.gov.kz/ Негізгі / Статистика бөлімдері / Қоршаған орта статистикасы / Қоршаған ортаны қорғауға жұмсалған шығындар](#)

[Сапа туралы есеп](#)

Шығаруға жауапты: Өндіріс және қоршаған орта статистикасы департаменті	Департамент директоры: Ә. Шауенова Тел. +7 7172 749056	Орындаушы: Д. Садвакасова Тел. +7 7172 749311 E-mail: dina.sadvakasova@aspire.gov.kz	Мекенжай: 010000, Астана қаласы Мәңгілік ел даңғылы, 8 Министерлік үй, 4 подъезд
--	---	--	--